

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
8 August st. v.
20 August st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 32.

ANUL XVIII.
1882.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

O m u l.

— Din Poveștile Peleşului. —

(Încheiere.)

Nenumărate erau bine facerile lui Emanuil. Copiii lui Ilie îl iubiau mai pe sus de toate și femeia lui Ilie trebuia numai decât să întrebe pe Manuil, se fie ajută de Manuil astfel încât Ilie începuse să devie cumplit de gelos. În fie-care zi el trată pe tânărul servitor tot mai rău, și-l apăsă cumplit cu munca: Însă Emanuil nu se plângea nici odată. Lui nici prin minte nu-i trecea, că Ilie poate să fie gelos. El gândia numai că inima i s'a împetrit, fiind că-i merge bine.

Într-o zi ierăși se dusesese Emanuil în oraș. El vânduse tot ce era al lui Ilie și ce era al seu. Câștigul seu propriu îl dăruise tot, încât nu-i mai rămăsese nimic, când se apropiă de dânsul un om, care perduse amândouă brațele și-l rugă să-l ajute cu ceva. Nici odată nu se atinsese Emanuil de avutul lui Ilie: însă acum el credea că nu face un lucru rău și puse ceva bani în tasca nenorocitului. În același moment el se simți apucat de grumazi: „Ha! tâlharule! Cersitorule!” strigă Ilie infuriat. „În sfârșit am pus mâna pe tine, ticălosule. Îți voi arăta ție, prefăcutule, ce gândesc de tine; așa-mi furi avutul meu și-mi răpești năvêsta mea!” Și cu un ciomag cioturos și cu o mână de fer Ilie începuse să bată pe Emanuil. Sângele se sui lui Emanuil în față. El vroia să se apere. Însă după un moment de cugetare, el lăsă brațele în jos, cu toate că loviturile picau peste dânsul ca grindina. Dar nu trecu mult și se adunară împrejurul lor oameni mulți. Ier sora fetei celei orbe se asvêrli cu curagiu asupra lui Ilie.

— Să nu maltratezi pe binefăcătorul teu, pe binefăcătorul meu! Să-ți fie rușine!

Atunci Emanuil se întorse cu fața de tot palidă spre Ilie și uitându-se la dânsul cu ochi schinteietori i dîse:

— Ne-am sfârșit socotela, Ilie!

Și se făcu nevêdut.

Ilie se apucă de cap, nu se mai putea ține pe picioare, și de abia putu articula: „Acesta nu era altul decât prințul nostru, prințisorul nostru; moștenitorul nostru”. Totă piața era în mișcare. Mulți alergau în toate părțile să aștepe pe principe, pe iubitul Manuil. Alții certau și băteau pe Ilie, care dăramase fericirea tuturor prin fapta lui cea nesocotită. Dar nici pe Ilie nime nu putea să-l mângăie, nici pe Manuil nimeni nu-l mai putea afla.

Manuil fugise atât de iute pe cât îl purtau picioarele lui cele tinere, și de tot departe, în locul cu po-

rumbul cel nalt, el se trânti la pământ. Astfel ședea el ascuns sub foile cele late ale plantelor și plângea precum nu a mai plâns dela mărtea mamei sale! „Acum știu ce e ingratitudinea!” dîse el suspinând, și-și atingea pumnul de dinți, de-i eși sângele din buze. „O mamă! mamă! Pot suferi toate, numai rușinea nu!” De abia pronunțase aceste cuvinte, și pusnicul stă dinaintea lui, puind cu dulcetta mâna pe umêr.

— Uită-te, — i dîse pusnicul, — mai cunoști tu pe Rada ta cea mică?

Emanuil se uită uimit la feta cea frumoasă, care se uită la dânsul cu ochii ei cei negri și pătrundători, lăsând în urmă să pice genele-i de mêtase ca un vêl peste fața-i care se roșise. El nici că putea vorbi de admirațiune și de uimire. El uită chiar să-i dea mâna, căci tot se uită la dânsa.

— Nu-i așa, — dîse pusnicul, — că ți-am păzit proprietatea mai bine decât tu pe aceea a lui Ilie? Eu nu am dat-o nimênu!

Emanuil se uită înspăimântat spre pusnic și puse capul în pept ca un copil vinovat.

— Nu este dat nimenui a face binele pentru altul, — urmă pusnicul. Acesta a fost o eróre din partea ta, fiule.

— Dar am și plătit-o aspru! — răspuse tânărul cu fața infocată și cu lacrêmile în ochi.

— Aci însă te așteptă resplata, pe care de abia o meriți! — dîse pusnicul, și arêta ierăși spre Rada, care se uită dela unul la altul cu ochii plini de mirare. Dar acum se petrecem împreună câteva ore vesele, înainte de a te porni ierăși la lucru.

Rada pregăti o mesă întăritore în partea esteriôră a peșcerei care-și schimbase cu totul aspectul sub degetele ei gingașe. Jur împrejur atêrnau șcôrțele pe care ea ênsăși le lucrase și pusnicul purtă o cămașă țesută și cusută de dânsa. Straele ei însă erau de o rară curățenie și Rada arêta cu mândrie cărțile, ce cetise cu învățatorul ei cel iubit.

Atunci Emanuil se intristă din nou.

— Vêd, că în toate zilele me fac mai prost, — dîse el. Nu am timp de învățat, și am să fiu nedemn de tine Rado!

— Caută-ți altă muncă! — răspuse pusnicul, — și întrebuintează ceea ce câștigi, pentru a învăța!

— Dar săracii! — replică Emanuil.

— Mai sînt și alte moduri de a face binefaceri: sînt și binefaceri spirituale.

Emanuil petrecu în peșteră câteva ore fericite. Însă sôrele eră spre apus și coloră munții de prin prejur cu culore purpurii și violete, pe când valea începea a se iuvăli în umbre albăstrii.

Trupa Moceanu la Roma. „L'Italie” dela 5 august scrie : „Ieri s'era, foarte mare succes pentru danțuitorii români, dnii Moceanu, Velescu și două tinere. Danțuitorii purtau grațiosul costum al țerancelor române. S'ar puté dice, că e costumul țeranilor dela Frosinone puțin orientalisat. Musica originală, danțuri și mai originale. Publicul a fost atât de încântat, în cât cu totă căldura egiptenă, danțuitorii au trebuit să repete jocul. Nici o aseménare cu mișcarea môle încetă și lángezindă a danțurilor orientalilor, din contră, danțurile române sânt mai vii.

Sărutarea mânei. Jurnalului parisian „Figaro”, care în astfel de materie e autoritate, i-a pus cineva întrebarea, că tinérul întrând în salon pôte întinde și sărută mâna damelor? Și fôia amintită a dat următorul răspuns : Bărbațul mai ales de e tinér, trebuie să aștepte până ce dama i întinde mâna. Ce se ține de sărut, acesta e un lucru de caracter familiar, ce nu se unește cu datinele din salon. În Francia la serate mari numai unei singure dame i se sărută mâna : ex-reginei din Spania. La sărutarea mânei trebuie să fim special îndreptățiți prin impregiurare, rang și încredere. Asta e părerea lui „Figaro”. Asta însă nu are valóre și la noi, căci în salónele nóstre sărutarea mânei e mai tot atât de obligată ca și salutarea. Altfel nici în Francia nu se observă totdeauna regula de mai sus; se șcie eas când Victor Hugo a sărutat mâna artistei Sarah Bernhard. Adevérat, că acest sărut vinia din partea autorului dramei „Hernani”, dată „Donnei Sol”.

Un congres de vèduve. Este câtva timp de când s'a întrunit, într'un templu indian un meeting de mai multe sute de vèduve indigene. Acest meeting avea de scop a deliberă asupra mijlócelor privitoare la sôrtea lor, atât de puțin plăcută din cauza prescripțiunilor legilor bramanice, cari, decât nu obligă pe vèduve a se arde pe morméntul bărbaților lor, le interdice, în tot casul, d'a contractă o a doua căsătorie. Mai multe oratóre au arêtat cât de avantajôsă este situația vèduvelor în Europa; altele au constatat că modul arderii pentru vèduvele indiane dispere din ce în ce. chiar în părțile Malabarului. Congresul a votat în urmă o adresă către regina Engliterii, rugând'o, în calitatea sa de vèduvă, să aibă milă de sôrta vèduvelor din imperiul sêu indian și să facă a li se da dreptul d'a se putea remărită. Sê notăm că președinta acestei adunări sê numește Dișnagur; ea este o femeia tinēră d'o frumusețe ideală.

Un marinar îndrăsneț. Un Norvegian voiesce a încercă să strêbată Oceanul atlantic singur, într'o luntre cu lopeți. El crede că i va trebui 100 de zile pentru a face acêsta periculôsă călătorie. Provisiunile sale se vor compune de conserve, de cafea condensată și de apă. Nu trebuie să uităm un felinar, o lulea și tutun. Acest marinar îndrăsneț este căpitanul Fred Norman.

Femei cu pantaloni. În Anglia s'a format o societate care să respândescă ideia îmbrăcării femeiei cu pantaloni. Acesti pantaloni sânt niște șalvari ca ai Turcilor și acoperiți cu o fustă de stofă mai mult sêu mai puțin transparentă, potrivit cu vârsta și gustul născocitórei, ceea ce face ca să fie niște pantaloni purtați sub fustă.

Au murit: *Ana Andrejevici n. Czodan*, soția dlui protopop Andrejeviciu din Caransebeș, în urma unui morb îndelungat, la 28 iuliu, în etate de 48 ani.

— *Savu Oprean*, învățător român, dela a. 1849 până

la a. 1877 în Cianadul Sêrbesc, a repausat mórte grabnică la 27 iuliu, în al 57-lea an a vieții sale.

Ghicitură de șac

de Emilian Micu.

		n'o	mai	Dóm	S'o		
		ne	u	fiu	fie		
	sê	'mi	uit.	gă,	o	cu	
poi	sfin	rêsc			de	dra	B.
Ca	nu-	s'o			Mun	vré!	nos
	ș-a	te!	te	Cum	cut;	V.	
		sê	vré,	cu.	aș		
		nes	Cum	Ori	aș		

Se pôte deslegă după săritura calului.

Terminul de deslegare e 9 septembre. Ca totdeauna, și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

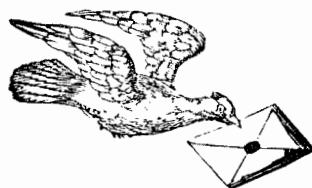
*

Deslegarea logogrifului din nr. 28 al Familiei, din care rezultă următoarele cuvinte : Șcôla, Ebensee, Diar, Eneă, Tolstoi, Obadich, Rug, Euripide, Activ; al căror litere inițiale celite de sus în jos dau numele fôiei „Șeșetóreă”, ier cele finale de jos în sus dau titlul poesiei „Veghiarea”.

Bine l'au deslegat dómnele și domnișórele : Emilia Onciu n. Ciavoschi, Alesandrina Ștefan, Eugenia Matei, Maria Pop, Iconia Borca; și dl Andreiu Pop.

Premiul l'a câștigat dșóra Eugenia Matei.

Poșta Redacțiunii.

Dlui S. Halitia în S. Goorgiu
Așteptăm operatul cetit în „România Juna” cu ocasiunea sêrbării pentru „Junimea”.

Dlui I. T. M. în V. Am primit, mulțămitele nóstre, se va începe în nrul viitor, așteptăm și altele. Salutare.

Călindarul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sórele resare	Sórele apune
Duminecă	8	20	M. Emilian.	4 54	7 11
Luni	9	21	Apost. Matei.	4 56	7 9
Mărți	10	22	Muc. Laurențiu.	4 58	7 7
Mercuri	11	23	M. Euplu Diacon.	5 —	7 5
Joi	12	24	M. Fôție și Anichit.	5 2	7 3
Vineri	13	25	Cuv. Macsim mart.	5 2	7 1
Sâmbetă	14	26	Prorocul Mihea.	5 3	6 59

Proprietar, redactor respunďător și editor : IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy in Oradea-mare. Strada principală nr. 274.